

Назустріч «неєлейному» ювілею

10

Слухання в Комітеті з питань культури і духовності на тему «Підготовка до відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка: стан, проблеми та пропозиції» відбувалися напередодні 152-ї річниці перепоховання Великого Кобзаря. У цьому збігові бачилася певна символічність. Адже дата нагадала про вагомість зібрання, що стало свого роду репетицією наступних організаційних, планувальних, координаційних заходів і, врешті, звітів, які чекають на українську громадськість найближчими місяцями.

Отже, Шевченків ювілей – уже на ганку (соромно не знати: 9 березня 2014 року). Однак підготовчий обоз розкачується неквапливо. Візуальні носії соціальної реклами на вулицях міст і сіл не воляють про наближення свята. Плани заходів утрясаються поволі. Пріоритети стосовно дій (що слід зробити передусім?) визначаються неквапливо. Як усе це висвітлюватимуть, як залучатимуть людей і, зокрема, дітей та молодь до визначної днини? – про це уявлення вельми туманне. А головне: кошторис витрат на відзначення ювілею – під величезним питанням (сковзнула чиясь приречено-саркастична фраза, мовляв, ювілей – завжди привід для відмивання грошей).

Голова комітету В'ячеслав Кириленко слушно зауважив: «Те, що робиться в країні назустріч ювілею Тараса Шевченка, має консолідувати український народ навколо цієї величної постаті».

Учасники – суцільно відомі особистості зі своїми резонними думками (з-поміж них Ігор Лиховий (ініціатор слухань), Іван Драч, Анатолій Гайдамака, Євген Сверстюк, Микола Жулинський, Володимир Яворівський, Володимир Огризко, Дмитро Стус, Леонід Губерський...).

менник Євген Сверстюк висловив з трибуни пересторогу: «Дуже боюся єлейного ювілею, перетворення його на холодний формальний захід... Це має бути не просто вшанування поета, а вшанування себе самих. Ми повинні піднятися до рівня Тараса Шевченка і змінитися!». Переймаючись необхідністю спорудження сучасних фондосховищ для оригіналів Шевченкових творів та документів, академік Микола Жулинський наголосив, що нині народ не знає і не читає видатного поета. «Минули часи, коли в кожній хаті поруч з іконою був «Кобзар». Тепер особливо важливо донести слово Шевченка до людей».

Промовці не раз наголошували на гострій потребі в ремонтно-реставраційних роботах у шевченківських музеях. Міністр культури Леонід Новохатько поінформував присутніх про рішення уряду спрямувати 27,2 млн. гривень на проведення таких робіт у Національному музеї Тараса Шевченка.

Прихильно поставилися присутні до рішення про створення при профільному комітеті Громадської ради з відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Її мета – широкє залучення фахівців та громадськості для підготовки до юві-

Авторпортрет. Папір, сепія, 29 листопада 1849 р.

лею. А в полі зору, окрім названих питань, – започаткування порталу «Тарас Шевченко» (для концентрації на ньому віртуальних архівів та актуальних експозицій), інтернет-форуму «Мій Шевченко», забезпечення друку академічного видання повного зібрання творів Великого Кобзаря у 12 томах та Шевченківської енциклопедії, створення аудіо- та відео-архіву, фільмотеки Шевченкіани, розроблення туристичних шевченківських маршрутів. Також пильну увагу народних депутатів України прикуто до діяльності центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування стосовно незабарних урочистостей.

М. Шевченка

Тарас Шевченко

Мовою документа

Комітет з питань культури і духовності вирішив:

1. З метою широкого залучення громадськості, фахівців-шевченкознавців для підготовки до відзначення ювілею Тараса Григоровича Шевченка створити при комітеті Громадську раду з відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

2. Рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу і в цілому доопрацьований комітетом проект Постанови про підготовку та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України доповнити План заходів з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка та 150-річчя від дня його перепоховання, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 167-р від 2 березня 2011 року зі змінами від 4 березня 2013 року, наступними пропозиціями:

«Забезпечити доступність літературної та мистецької спадщини Тараса Шевченка найширшому колу шанувальників шляхом:

а) створення належних умов для збереження оригіналів шевченківських творів і документів (будівництво сучасних фондосховищ для Відділу рукописів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Національного музею Тараса Шевченка, Національного художнього музею України та інших наукових установ);

б) започаткування інтернет-порталу «Тарас Шевченко» з розміщен-

ням на ньому віртуальних архівів, музейних експозицій та виставок на актуальні теми, зокрема інтернет-форуму «Мій Шевченко»;

в) здійснення ремонтно-реставраційних робіт у шевченківських музеях як в Україні, так і за кордоном (Росії, Казахстані, Канаді), а також створення нових сучасних інтерактивних експозицій;

г) забезпечення друку академічного видання повного зібрання творів у 12 томах та Шевченківської енциклопедії достатніми тиражами та в різноманітних форматах (включно із цифровими носіями);

г) створення аудіо- та відеоархіву, фільмотеки Шевченкіани».

4. Рекомендувати Міністерству культури України розробити та затвердити оновлені генеральні плани та програми розвитку шевченківських заповідників та музеїв (Національного музею Тараса Шевченка та двох його відділів-музеїв у Києві, Музею «Кобзаря» в Черкасах, Шевченківського національного заповідника в Каневі та музеїв у його складі, Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка» та його філії, Музею «Заповіту» в Національному історико-етнографічному заповіднику «Переяслав»), де передбачити оформлення права на землю та будівлі, проведення ремонтно-реставраційних робіт і створення нових експозицій за концепцією, погодженою із Національною академією наук України.

5. Рекомендувати Міністерству культури України, Міністер-

ству закордонних справ України та спеціально уповноваженим органам охорони культурної спадщини створити Реєстр пам'яток, пов'язаних з життям, творчістю та пошануванням Т. Шевченка в Україні і за кордоном, забезпечити проведення ремонтно-реставраційних робіт пам'яток, проведення їх музесфікації.

6. Рекомендувати Міністерству культури України, Міністерству закордонних справ України та спеціально уповноваженим органам охорони культурної спадщини забезпечити занесення Шевченківського національного заповідника та Канівських Дніпровських гір до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, як об'єкта, що з 1991 року знаходиться у Попередньому списку.

7. Рекомендувати Міністерству культури України та спеціально уповноваженим органам охорони культурної спадщини завершити формування цілісного комплексу Шевченківського національного заповідника, зокрема:

а) винести із лівобережних охоронних зон Заповідника промислові об'єкти, рекультивувати територію та передати її до складу Заповідника;

б) викупити у приватних власників три садиби, що безпосередньо розташовані поблизу пам'яток національного значення, включити їх до складу Заповідника;

в) передати у державну власність і включити до складу Заповідника пам'ятку архітектури готель «Тарасова гора» та здійснити її реставрацію і пристосування до потреб Заповідника;

г) передати у державну власність і включити до складу Заповідника пам'ятку історії та природи «Михайлова Гора» (садиба М. Максимовича) і меморіальну дорогу в Прохорівці, забезпечити музефікацію пам'яток;

г) впорядкувати територію Заповідника, забезпечити його комплексне інформаційне оформлення;

д) заборонити будь-яке будівництво на території Заповідника, не пов'язане безпосередньо із збереженням пам'яток. Припинити безсистемну перебудову об'єктів туристичної інфраструктури під розважальні заклади;

е) забезпечити проведення ремонтно-реставраційних робіт та створення оновлених експозицій у всіх музеях Заповідника (Меморіальний музей Тараса Шевченка, Перший народний музей «Тарасова світлиця», Музей «Канів від давнини до сучасності», Музей «Народне декоративне мистецтво Канівщини», Музей «Літературна Канівщина»), а також у Музеї природи Канівського природничого заповідника Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

8. Рекомендувати Міністерству культури України забезпечити оновлення та доповнення експозиції «Середня Наддніпрянщина» Національного музею народної архітектури і побуту України.

9. Рекомендувати Міністерству культури України та Міністерству закордонних справ України сприяти показу на тематичних мистецьких виставках в Україні та у світових культурних центрах оригіналів і цифрових копій творів Тараса Шевченка.

10. Рекомендувати Міністерству культури України провести фестивалі сучасного прочитання шевченкової поезії.

11. Рекомендувати Міністерству культури України забезпечити оновлення театральних постановок, пов'язаних з іменом та творчістю Тараса Шевченка насамперед у театрах, що носять його ім'я, та організацію театральних фестивалів, присвячених українському генію.

12. Рекомендувати Міністерству інфраструктури України та Управлінню Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ України створити систему інформування на транспортних комунікаціях України про місцезнаходження об'єктів, пов'язаних з життям і творчістю Тараса Шевченка (вказівники, тематичні стенди та схеми).

13. Рекомендувати Міністерству транспорту України та Управлінню Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ забезпечити розміщення на рекламних щитах на головних автомагістралях, в аеропортах, залізничних вокзалах та автовокзалах, на стоянках громадського транспорту, в метрополітені цитат із літературної спадщини Тараса Шевченка та репродукцій його мистецьких творів як соціальної реклами;

14. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України та Національній академії наук України активізувати співпрацю з науковими центрами українознавства та шевченкознавства за кордоном, а також розгорнути роботу по створенню нових науково-освітніх центрів при провідних університетах світу.

15. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України і Міністерству культури України розробити програму широкого залучення організації української діаспори до спільного відзначення Шевченкового ювілею.

16. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України і Міністерству культури України залучити до участі в Міжнародному Шевченківському форумі та інших заходах по лінії ЮНЕСКО найавторитетніших діячів світової культури.

17. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України через інформаційно-культурні центри та інші канали забезпечити організацію тематичних виставок, проведення літературно-мистецьких фестивалів, наукових симпозиумів за кордоном.

18. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України розглянути можливості встановлення меморіальних дощок, пам'ятників та пам'ятних знаків Тарасу Шевченку за кордоном.

19. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України спільно із Міністерством закордонних справ та Національною академією наук України розробити програму наукових стажувань та стипендій для обдарованої зарубіжної молоді для навчання в Україні та підготовки наукових досліджень творчості Тараса Шевченка.

20. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України спільно із Міністерством закордонних справ організувати літературно-мистецькі конкурси на краще знання життя, творчості Кобзаря в навчальних закладах усіх форм навчання України та в країнах компактного проживання українців.

21. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України включити до програм навчальних закладів усіх форм освіти обов'язкове відвідування шевченківських музеїв, заповідників та інших пам'ятних місць, пов'язаних з творчістю та життям Тараса Шевченка.

22. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення України забезпечити у засобах масової інформації, що належать до сфери його відання, соціальну рекламу творів Тараса Шевченка з метою привернення уваги до творчості Кобзаря та звернутися із відповідними пропозиціями до засобів масової інформації недержавної форми власності.

23. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення України започаткувати «Бібліотеку шевченкознавця», а також друк сучасних книг і альбомів, туристичних карт та інших видань, розрахованих на найширше коло читачів.

24. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення України забезпечити видання творів Тараса Шевченка іноземними мовами.

25. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення України запровадити тематичні цикли теле- та радіопередач на загальноукраїнських і регіональних каналах, зокрема на «Першому каналі».

26. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення України запровадити показ на телебаченні відеороликів, у яких українські інтелектуали, митці, спортсмени, просто відомі люди читають твори Тараса Шевченка.

27. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення України провести ювілейний телемарафон «Наш Тарас Шевченко».

28. Рекомендувати Державному комітетові телебачення і радіомовлення забезпечити створення загальноукраїнського каталогу «Монументальна Шевченкіана».

29. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України спільно з Міністерством інфраструктури України за участю Державного агентства України з туризму та курортів забезпечити проведення мистецько-просвітницької експедиції «Шляхами Тараса Шевченка» з метою популяризації творчості Кобзаря в Україні, Російській Федерації, Республіці Білорусь, Литовській Республіці, Республіці Казахстан та Республіці Узбекистан.

30. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України спільно з Міністерством інфраструктури України за участю Державного агентства України з туризму та курортів розробити туристичні шевченківські маршрути, забезпечити їх інформаційними матеріалами.

Голова комітету В. КИРИЛЕНКО.

Підготувала Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Фото Миколи БЕЛОКОПИТОВА.